

Lovász Andrea

A gyerekkor alkímiája

Az utóbbi években tagadhatatlanul elindult egy megújulási folyamat a magyar nyelvű gyerek- és meseirodalomban. Szijj Ferenc (*Szuromberek királyfi*), Darvasi László (*Trapiti*), Háty János (*Alfabéta és a negyven rabló*) gyerekkönyvei után egyre több és újszerűbb meseregény születik, elég csak Lugosi Viktória (*Hümmögő*), Böszörményi Gyula (*Gergő és az álomfogók*), Varró Dániel (*Túl a Maszat-hegyen*) munkáira gondolnunk. És egészen új, mindenféle irodalmi, kritikai előzmény nélküli gyerekkönyv is viszonylag sok jelenik meg mostanában: eddig ismeretlen szerzők ismeretlen műveiből bőséges a választék. A nem szakmai szemmel érdeklődőnek válogatási szempontot, irányítót találni nem is olyan könnyű. Szerencsére létezik néhány díj meg elismerés, ami kitüntetett figyelmet irányít bizonyos művekre, illetve bizonyos szerzőkre. Évente kiosztják az IBBY-díjat (Az Év Gyerekkönyve Díj), van az Animus Kiadónak saját díja (Aranyalma Díj) meg a Csodacerezának (Körtemuzsika Díj), és van díja a Magyar Írószövetségnek (Év Könyve díj). E díjak és elismerések valóban fontosak lehetnek a már megjelent művek tekintetében, de nem ösztönző jellegűek, azaz új munkák születését nem segítik elő. Ezért volt különleges szerepe a 2003-ban meghirdetett Édes Anyanyelvünk pályázatnak, mert oda ismeretlen, még meg nem jelent munkák, elsőkötetes szerzők is pályázhattak. A gyermekirodalmi kategóriában meglepően sok, pontosan 558 pályamű érkezett elbírálásra. Ezek közül 17 művet díjaztak, azok közül is 7 már olvasható könyv alakban: Békés Pál: *A Bölcs Hiánypótló* (Móra, 2005), Péterfy Gergely: *Misikönyv* (Kalligram, 2005), Scheer Katalin: *Nefelé* (Noran, 2005), Fischer Mária: *Piros mezők* (Pro Pannonia, 2006), Balázs Ágnes: *Fekete szivárvány* (Móra, 2005), Orbán János Dénes: *Búbocska* (Medium – Erdélyi Híradó, 2005), Bencs János: *A Seuso-kincs rejtélye* (Coldwell Könyvek, 2004).

A megjelentek közül most csak néhányat emelek ki. A kiválasztott könyvek mindegyike a mese- és gyerekvilág-teremtés emblematisz példája lehetne: a Szijj–Darvasi névvel fémjelzett autonóm, sajátosan egyéni hangvételű, az adott életművek egészébe szervesen illeszkedő irodalmi szövegek továbbörökítői. Igényes irodalmiságuk mellett közös vonása e könyveknek, hogy mindegyik esetében kiemelt szerepe van a grafikai megjelenítésnek: az minden esetben a szöveggel egyenrangú, pontosan megtervezett és művészi igényességgel kivitelezett. A 2005-ben megjelent meseregények közül hangsúlyozottan igaz Scheer Katalin, Péterfy Gergely és Orbán János Dénes esetében is, hogy a világteremtésnek nemcsak a nyelv, hanem a kép is elengedhetetlen eszköze: Csíkszentmihályi Berta *Nefelé*-képei, Szenteczki Csaba *Misikönyv*-képei és Csillag István *Búbocska*-képei önmagukban is narratív értékűek. Békés Pál világát pedig már *A kétbalkezes varázsló* óta csakis Sajdik Ferenc kesernyés humorú rajzaiban tudjuk elképzelni.

A gyerekkor alkímiája a „gyerekkor-csinálás” művészetét jelenti: hogyan lehet felnőttként gyerekvilágot ábrázolni/teremteni, egyáltalán, milyen a mai magyar meseregények gyerekképe. A gyerekkorhoz mindenképpen kell valamiféle csoda – legyen ez a tételmondat. Ez a csoda pedig nemcsak a szó szoros értelmében vett elvarázsolást, alakváltoztatást és alakváltást jelent, hanem az egész világ átrendeződését; pontosabban egy, a mi valóságunkkal párhuzamos mágikus, misztikus valóság létezésének a lehetőségét. Scheer Katalin *Nefelé*-ének és Péterfy Gergely *Misikönyv*-ének gyerekképei váratlanul és számukra is meglepetésszerűen szereznek tudomást erről a bizonyos mögöttes világról. Az új tudás azonban nemcsak információtöbbletet szolgáltat számukra, azaz kizárólag e világ ismeretében érthetők meg a mindennapok történései és világunk szabályai, hanem mindjárt felelősséggel is jár, hiszen mindannyiunknak meg is kell menteni azt a világot. Ahogyan ezt már Michael Ende és Maurice Maeterlinck mesései óta tudjuk, nem lehet kívülállónak, érintetlennek maradni:

a csodát megélni, vagy esetenként megharcolni kell. Békés Pál regényében *A Bölcs Hiánypótló* világa nem is tematizálja mesevilág–gyerekvilág viszonyát, hanem magától értetődő módon azonosságot feltételezve e kettő között a gyerekszemmel látott/tudott/elképzelt világot helyezi a realitások mögött megbúvó csodavilág magyarázó szerepébe. Orbán János Dénes *Bübockája* e sorban egészen mást kínál: bizarr vagy éppen kínos pokoli természetrajzot gyerekkönyv-köntösben, gyerekszemmel. Ez utóbbiban nem a csoda maga, hanem a világ berendezkedésének egy negatív, fonák magyarázata kerül ismeretelméleti pozícióba.

Scheer Katalin *Nefeléje* gyerektörténet. Nemcsak a főhősök életkora miatt, hanem az események komplexitása miatt is, azaz gyerekekkel gyerekdimenziójú kalandok esnek meg egy gyerekvilághoz képest óriási, valóban kertnyi arborétumban. A szereplők a mindennapi gyerekvilág szereplői, vagy éppen a gyereknél kisebb pici tündérek. S a gonosz is, mert annak is kell lennie minden mesében, gyereknévű és léptékű: mindösszesen elveszi az emberek kedvét. Lineáris, jól követhető a történetbonyolítás, nincsenek benne igazán nagy kalandok – valójában hősök nincsenek benne. Így a könyvön megjelölt 5–12 éves célcsoport helyett inkább 5–7 éveseket írtam volna. A könyv legfőbb erénye így nem a cselekmény lesz, hanem a cselekményekben megbúvó, azokat magyarázó, vagy éppen az egyes szereplőkhöz kapcsolható háttér-információk gazdagsága. Ezek ugyanis egy valóban varázslatos mesevilágot teremtenek a *Nefelé* szereplői köré. Mint kiderül, Nefelé is mitológiai alak nevét viseli (= felhő), s a születés előtti lét ábrázolása a kerttel, az orsóját pörgető Anankával, a születések, a kert királynőjével, az embereket kísérő cseréptündérekkel, a földi élet felé vezető Bánatos-síksággal, a Bánatos-forrással sokkal közelebb áll a mítoszok, mintsem a mesék világához. Emellett a történetek és utalások szintjén egyaránt jelen lévő erős filozófiai látásmód, életszemlélet az, ami valóban különlegessé teszi e szöveget. A szerzőnek sikerül elkerülni a didaktikusságnak még a látszatát is, így Szofi (= bölcsesség) kalandjai akár Jostein Gaardner Sofijának (*Sofie világa. Regény a filozófia történetéről*) előtörténeteként is olvashatók. A gnosztikusok vagy éppen a platóni ideatan filozófiájához kapcsolható mítoszi-mesei történetek és leírások szerves egységet képeznek, és egy valóban titokzatos, sejtelmes, rejtélyekkel terhes dimenziót hoznak létre. Ez a párhuzamos dimenzió sohasem kimondott, csak intuitív tudásunk lehet arról, hogy minden pici mozzanat mögötteseként létezik egy másik világ, ez a sejtés pedig mindenképpen megmenti a történetet, hiszen az izgalmasnak csak ritkán nevezhető történeteknek egy különös, megfjejtendő, titokzatos attribútumot kölcsönöz. A regényben ugyanakkor jelen van egy nagyon erőteljes „zöld” irányultság is, már maga az események helyszínének kiválasztása sem véletlen: a kert, mint olyan, nemcsak szigetet jelent a „zilált nagyvárosban”, hanem mitológiai, kultúrtörténeti státusánál fogva is kiemelt jelentéssel bír. Így lesz kerek a *Nefelé* világa: természet és emberi hétköznapiak és transzcendens valóság harmóniájában és egységében. Bár a „mezei virágok betürendes katalógusának” felmondásával szitkozódó cseréptündér mozzanatában jelen lévő játék ilyen szempontból kifejezetten riasztó. És nemcsak azért, mert nehéz nem Lázár Ervinre gondolni az ötlet kapcsán, de azért is, mert teljesen uralja a könyv szövegvilágát, és fárasztóvá teszi. A felsorolástól az olvasó/hallgató még nem fogja ismerni a virágokat, legfeljebb rácsodálkozhat a magyar nyelvben és névadásban rejlő gyönyörűségekre. Hasonlóképpen a többi nyelvjáték, poén is mintha könnyedebb akarná tenni a szöveget – gondolok elsősorban a fejezetek ismertetőire, pl. „amolyan epilog, amely nem a fán lóg, hanem a történet végén” –, amelyek éppen az ellenkező hatást érik el: erőltettek és kilógnak a szövegből.

Péterfy Gergely *Misikönyv*ének az alapszituációja riasztóan hiteles: „ezerévente egyszer eltűnik a világ”. A címszereplő Misinek a feladata, hogy a teljes széthullástól, a Nagy Mihasznától, a Martalócoktól megmentse a világot, megállítsa a lefelé bomló időt – mint a későbbiekben kiderül, nem először. A születés előtti létezés, a lélekvándorlás, a körkörös időszemlélet éppen annyira magától értetődő itt is, mint a *Nefelében*. Ez a fajta világlátás természetes módon ötvöződik a csodák által meghatározott mesevilággal, hiszen a dimenzióváltás benne nem egyszerűen tér- vagy időbeli utat jelent, hanem ontológizáló és ismeretelméleti relevanciái is vannak. Metafizikai előadás tulajdonképpen a *Misikönyv*, és miközben Misi az Öregek Tornyában találkozik saját őseivel, és alázáll a kilenc ajtóhoz „legbelsőbb önmagába”, angyalokkal találkozik, megbocsátásával újjáépíti földig rombolt városát, majd fogságba esik, és az általa teremtett Elrontott Lények Serege megmenti őt. Mindeközben Misi a platóni anamnézis gyönyörű példáját mutatja. Itt a létezés körébe lépés fizikailag is lehetséges, a lélek belső terei valódi termek és alagutak és folyosók, és el lehet tévedni bennük: a fizikai realitással szelídül, azaz mesei tereké transzformálódott metafizikai dimenziók szokatlanul új jelentésmezővel ruházzák fel a gyerekkönyvet. És Misi segítségével a világ természetesen megmenekül, és megtanuljuk közben azt is, hogy az ellentmondásban gyönyörűség rejlik. A *Misikönyv* szövege nem csupán a leírtakkal egyenlő, hanem sokkal több azoknál, ugyanis egy

olyan mögöttes, eddig többnyire intuitívan tudott, ám itt nagyon is explicitté tett tudáshalmazt kínál fel, amelyik további, több szintű értelmezési síkokat generál: megérvés, megélés és megtudás egységét követeli meg az olvasótól és teremti meg az olvasó számára. Emellett külön öröm, hogy a tanítás módja is lehet gyönyörű: a *Misikönyv*nek puritánul egyszerű a nyelvhasználata. Nincs benne túlméselés, semmi diszítetttség. A kötet grafikája tökéletes összhangban van a szöveggel, maga is csak sejtet, torzít; a tördelés meg valóban tördelés: a szétmálló időnek megfelelően töredezett. Olyan könyv Péterfy Gergelyé, amit többször kell, többször érdemes elolvasni, mert mindig újabb és újabb regiszterek nyílnak meg benne. És már csak az ilyen és ehhez hasonló mondatokért is: „Mindig tudtat, hogy egyszer csak ez lesz, hogy senki sincsen. Csak az ilyesmit az ember úgyse meri soha bevallani magának. Másnak meg végképp nem. Hát ez van.”

Békés Pál címszereplő főhőse, *A Bölcs Hiánypótló*, „túl a hegyen, túl a vízen. Nem is egyen, hanem tízen, túl a földön, túl az égen, talán épp a világvégen” lakik, és ő az a bizonyos valaki, aki megjavítja és helyrehozza és kipótolja minden és mindenki hiányosságát, legyen az öreg karosszék vagy értelmetlen mondat. A regény hősei sok viszontagság után megérkeznek hozzá, megvívják e regény nagy csatáját, legyőzik a Bödönöket (vö. *A kétbalkezes varázsló* kukáival) – és megelégedetten távoznak, úgy, hogy minden hiányosságuk marad a régiiben. Így kissé csalódottan távozik a gyerekolvasó (is): az a megoldás, hogy „mindennek máshol van a helye, mint hinnénk”. Az elvárások egészen mások, egészen konkrétak voltak: a Hiánypótló igenis pótoljon, ne pedig a hiányból faragjon erényt. Akárcsak Gyárfás Endre *Varázsgombóc*ában, az olvasói elvárásokkal szöges ellentétben, a boldog befejezés mégsem jelent megnyugvást vagy a feszültségek feloldását: minden változatlan, csupán a jelenségek (át)értelmezése hoz némi változást. De attól persze a fizikai paraméterek mit sem változnak: a törpékből nem lesznek óriások, a szőrös rém csupasz marad, az órának továbbra is hiányzik az időérzéke, a lyuk meg saját létezésével vagy nemlétezésével sincsen tisztában. A hagyományosan kanonizált mesevilágtól való eltérés természetesen írható a műmesék, modern mesék megkülönböztető jegyeinek számlájára is, ti. az elvárások ellenében működő befejezés éppen a különöst hivatott kiemelni, éppen a negatív, a fonák hangsúlyozásával kíván különbözni. Ám itt mégsem csupán erről van szó: az ellen-befejezés ugyanis párosul egy nagyon is explicit, nagyon is direkt tanítással: „Van, aki veszít a hiánnyal – akkor pótolni kell. És van, aki nyer rajta.” A befejezés ugyan lét és tudat prioritásának kérdésére adott válaszként is értelmezhető, és lehetne a könyv legfőbb erényének tartani az ilyenfajta kimondott, aláhúzott didakszist, de éppen a kimondás, a szentenciaszerű megfogalmazás, a rögzítés az, ami riasztóvá teszi. Mert nem hagy nyitva kérdéseket az olvasó számára (legfeljebb a gyerek fog csodálkozni a befejezés kurta-furcsaságán), hanem lezár és kioktat. Ráadásul esetünkben olyan tartalmat próbál közvetíteni a gyerek számára, amelyik a gyerek életkori sajátosságaiból adódóan nem jelentkezhet sohasem megoldásként: a hiányosságokat ebben a korban egyszerűen nem lehet erényként megélni. Maga a Bölcs Hiánypótló alakja is beszédes, hiszen így, nagy kezdőbetűkkel írva nem egy egyszerű (ha mégoly egyedüli is) varázslót jelöl, hanem elvként, idolként, „mesterként” egy személybe sűrít olyan attribútumokat, amelyek nem személyhez kötöttek, és ezzel a gesztussal el is távolodik az érinthetőség, a megfoghatóság lehetőségétől: értelmezhetetlenné, megközelíthetlenné válik. Természetesen a meseregény történéseinek síkján nagyon is emberi tulajdonságokkal bír, ti. egy konzolidálódott szelíd motorossal van dolgunk, és ez akár új értelmezési horizontot is felvethet a szabadság–lázadás–különbözőség tengelye mentén. *A Bölcs Hiánypótló* olyan mesevilágot teremt, amelyik kizárólag gyerekek számára nyitott: esetlen hőseivel, kissé erőltetett nyelvi humorával, szituációival, inkább negatív értelmű infantilizmusával és kimódolt tanulságával idegen a felnőtt olvasó számára. Végül is bölcselkedővé válik, s a szereplők emblematikussága, súlyosan terhelt metaforikussága nem válik erényére a könyvnek. Sajátos világa ugyanakkor különleges színfoltot jelent a (hipotetikus) gyerekvilág felvázolásában: Török Sándor *Kökőjszi és Bobojszjának* utódként olyan mágikus, varázslatos lényekkel, teremtményekkel népesül be a gyerekvilág, amelyek a mindennapok kérdéseire nagyon is választ adhatnak. Ahogyan Nefelég vagy a morcok, vagy a *Misikönyv* rajzpapíron született Elrontott Lények serege valahol egy számunkra láthatatlan világban vannak, azaz nem mondhatjuk rólok, hogy nem léteznek, úgy *A Bölcs Hiánypótló* jó és gonosz, ép és csálé teremtményei sincsenek kívül a létezés körén: ők egy új, felfedezhető, megélhető dimenziót nyitnak a gyerekvilág számára. E territórium meghatározható akár az irodalmiság koordináta-rendszerében is, de megengedi a metafizikai irányultságú definíálhatóságot is. Azonban minden esetben tagadhatatlanul valami többletről, pontosabban valamiféle értéknövekedésről lehet beszélni: akár irodalmi, akár pszichológiai vagy akár filozófiai értelemben történő gazdagodása ez a gyerek- és felnőttvilágnak egyaránt.

Orbán János Dénes *Bűböcskája* mögöttes valóság helyett sokkal inkább alattas valóságot mutat. Pokoli természet- és társadalomrajza néhol ijesztően realiztikus, vagy éppen naturalisztikus leírás-

sokban bővelkedik. De ez a világ is magyarázó elvként működik számunkra. Búbocska kiskorúsága nemcsak a könnyed/ebb hangvételre jelent garanciát, hanem az olvasó számára a főhőssel párhuzamosan történő beavatódás lehetőségét is megerősíti. Mindezekkel együtt a *Búbocska* nem is gyerekvagy meseregény, hanem csupán álcázott felnőttmese. Az ördögeregény műfajmegjelölés és a szöveget körbeölelő, az impresszumban olvasható szituációs és nyelvi játékok már jelzik az olvasónak, hogy többről van itt szó, mint egy írástudó által rögzített elbeszélésről: a témával való játék ennél sokkal komolyabb, azaz sokkal komolytalanabb. Ez nem tudósítás, nem beszámoló. Az olvasóírányító paratextuális jelek nem megerősítik, hanem éppen gyengítik az olvasottak hitelességét: ez csak játék. Profán misztériumjáték a szereplőkkel, a föld alatti és feletti régiókkal, a mindenféle ördögi eseményekkel. Kis „pokológiát” olvashatunk – a gyerekeregény álcájának megfelelően – természetesen mindenféle fordulatos eseményekkel, egy gyerekördög főszereplő (földi) viszontagságaival, rengeteg humorral körítve. Közben pedig jó kis társadalmi szatírárt nyújt a *Búbocska*; nem is a felnőttekkel való összekacsintás ez, hanem a könyv egésze elsősorban felnőtteknek szól. Ami közös az előző mesekönyvekkel, az a földrajztudósi pontossággal megrajzolt és behatárolt mögöttes (szóhasználatunkban: alattas) világ ábrázolása. Bár a *Nefelében*, a *Misikönyvben* vagy a *Bölcs Hiánypótlóban* arról szerzünk tudomást, hogy saját unalmas, egyforma hétköznapjainkban, illetve ezek mögött rejlik a csodák lehetősége, itt az emberi világgal párhuzamosan tételezett „szörnyen” mulatságos túlvilág nem megközelíthető az emberek számára, azaz csak egy esetben, ha haláluk után a pokolba/ra kerülnek. Mindenképpen közös azonban a meseregények esetében elengedhetetlen jellemvonás, ti. a főhősök gyerekek, gyerekkorúak: ha a csoda nem is része a mindennapjainknak, a gyerekeknek, pontosabban kizárólag a gyerekeknek azért lehetőségük van kilépni ebből a világból, megtapasztalni azt a másikat. Búbocska, Misi és Szofi egyaránt saját valóságából kilépve avatódik be egy másik valóság titkaiba, és megszerzett tudásával helyreállítja saját világának elrontott egyensúlyát.

Bár mind a négy könyv gyerekirodalomként jelent meg, feltűnően nem gyermeki a hangvételük: a *Nefelé* csupán gyermeki dimenzióba zsugorítva (írhatnám szuszakolva) mesél valami egészen másról. A *Misikönyv*nek csak a főhőse gyerekkorú, azaz még ő sem, hiszen éppen csak most megint tízéves. A *Bölcs Hiánypótló* szereplői gyermeki dimenziójúak ugyan, de a figurák jelelméleti telítettsége messze ezen túlmutató. A *Búbocska* meg éppenséggel pokoli szatíra, melyben a gyerekkorú főszereplő is csupán kellék, vagy apropó a játékhoz. A célkorosztálynak megfelelően végre nem a mindennapok illemszabályai, vagy éppenséggel az állatvilágból merített mesei köntösbe csomagolt tanmesékkel van dolgunk. Ha már lehetséges ún. csatolt tudás a gyerekirodalmi szövegek esetében, akkor az végre nem gügyögősen ismeretterjesztő, hanem a gyereklélek kettős dimenziójának, a gyerekek kettős látásának megfelelően egy metafizikai dimenziót is megnyitva filozofikus mélységű. A mögöttes világ létezésének lehetősége itt bizonyosság, és ennek nagyon erős egzisztenciális vonatkozásai is vannak, azaz a lét-nemlét tengelyen mozogva, a kétségeket, szorongásokat oldva törvényként rögzítődik, hogy a földi életbe történő lépés csupán időleges, csupán egyetlen szekvenciája egy teljesebb értékű létezésnek. Mindenképpen friss, új ez a közös látásmód, talán Kamarás István *Apuapuja* óta nem születtek ennyire leplezetlenül pozitív értelemben bölcseledő, felnőtt gyerekeregények.

A gyerekkor alkímia így a gyerekvilág titkait jelenti, annak a rejtett spektrumnak a felnyitását, amit csak a gyerek lát és érez a világból: a gyerekkor nagy kérdéseire adott lehetséges válaszokat: Miből lettem? Hogyan születtem? Én is meg fogok halni? / Ugye, mi nem fogunk meghalni? Egyáltalán lehet-e / kell-e válaszokat adni bárki felnőttnek? Egyáltalán meghallhatók-e felnőtként ezek a valódi kérdések? A gyermeki világ történéseiről természetesen minden korosztály nyelvén lehet szólni, és megszólíthatók a születés-halál nagy kérdéseire adott válaszlehetőségekkel az 5-6 évesek éppen úgy, ahogyan a 10-12 évesek. A történet maga, a világ berendezkedése, a nyelv, amelyen megszólal, adott esetben lehet akár negatív értelemben is túlságosan gyerekes (legalábbis felnőtt szemmel olvasva mindenképpen az), holott a tudás, amit sejtetni enged, a titkok, amelyekbe bepillantani enged, nagyon is felnőttesen komolyak. Természetesen a gyermeknekornak sajátos, a felnőttekétől külön értelmezése van az általa feltett lételméleti kérdésekre. E könyvek esetében valami olyan különös, komplex, integráló, írhatnám: panteisztikus világkép generálódik a gyermeki és a felnőtt lételméleti, metafizikai eszmék és elképzelések egybeolvadásával, amelyeknek sajátossága éppen e kettősségben rejlik: a megsejtett és az érvekkel bizonyított, az ösztönösen felismert és a kulturális örökség részeként ránk hagyományozódott világ- és létértelmezés. Talán éppen így teljes értékű a tudás: a gyerekek intuitív tudása és a felnőttek kulturálisan kodifikált ismeretegyüttese tökéletes harmóniát alkot. Esetünkben az írás, alkotás folyamatából, valamint a célközönség életkorából adódó óvó, tanító szándék, ha lehet, még nemesebbé teszi a feladatot és az eredményt egyaránt: olyan világok születnek gyerekkor és filozófia találkozásából, amelyek integráns, releváns részét képezik egész

bölcséleti rendszerünknek. A gyerekkor irányából történő létértelmezés ugyanis nemcsak a gyerekek, hanem ugyanolyan súllyal a felnőttvilág kérdéseire is lehetséges alternatívákat kínál. Nemcsak a hétköznapi problémamegoldásáról van szó elsősorban (ti. majd a gyerekek megoldják), hanem a gyerekkor sajátos látásmódjával, világértelmezésével új dimenziók, új összefüggések, új kérdések megnyitásával új és új lehetséges világok születnek a felnőttvilág számára is – ha tetszik logikai és (esetünkben) irodalmi értelemben is. A gyerekirodalom szempontjából hozadékként, pontosabban okként és okozatként egyaránt adódhat a megállapítás, hogy e könyvek szerzői komolyan veszik nemcsak a gyereket mint megnyerendő, meghódítandó közönséget, olvasótábort, hanem komolyan veszik a gyerekséget, a gyereket magát is; a gyerekek nem „kis pupák”, hanem sokkal inkább irigylésre méltó, kitüntetett ismeretmóddal felruházott entitások. És jó esetben nem a gyerekkor dicsőítéséről van szó, hanem éppen csak az ismeretlennek, a másnak, a különlegesnek járó elismerésről: az általunk nem ismert titokvilágba, csodavilágba történő bepillantás, belépés felett érzett pátoszmentes megilletődésről: a gyerekkor titkai egyben a mi születésünk, a mi eredetünk titkai is.

Folyóiratunk megjelentetését a
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,
a Nemzeti Kulturális Alap

nka
Nemzeti Kulturális Alap

és a

József Attila Kulturális és Szociális Alapítvány
támogatja.